

جمعه ایرتسی — ۱۵ تشرین اول ۱۹۲۷

جلد : ۸

دردنجی سنه — نومرو ۹۶

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

یوردی یاننده کی بناده

خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد مسیح

مجله شخصی

آبونه شرطری : سنه لکی ۲۵۰

آلتی آیانی ۱۲۵ ، فوق العاده

نسخه لرایجون ۳۰۰ و ۵۰۰

غروشدر .

بجموعه مزهیتتنجه طبعی تنسیب

ایدله بن ازولر اعاده ایدلر .

هر آیه برنجی داوره بشنجی کونلری هببقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، حرفی مجموعدر .

فلسفه

شایسته و حکم

شایسته ندر؟

مخترم محمد عزت بک نم «عقل منطقی»
و جدان منطقی، مقاله حقیقه کی مطالعه لرینک
ایکینجی قسمتی [۱] کورونجه مقاله مک
موضوعه طایف مسئله لر دن اوله شایسته ک
و «حکم» که نه اولدق لر ی تشریح اتمک
ایستدم. چونکه محترم مدرسه یازیلریده
شایسته ایه حکم یک بری رینه قاریشمش
اولدق لر دن دولای [۲] اولا بو مسئله یی
تدقیق ایدنجه بونک وضوح سز قالمشندن
متولد قارناق قلش اولان دیکر نقطه لرده
تنویر ایدلش، و بویله جه اصل موضوعک ده
بر آز داها آیدنلاش اوله جفتی دوشوندم.
بیلورز که ذهنیت مقایزه سی کندینه
لازم اولان ماده لر ی خارجی مالدن تدارک
ایدر. خارجی عالمه تکیون اتمکده اولان
و نفسه دائما معطال و برمکده اولان وارلک
کندینه «شایسته Réalité» دیورز.
بو اولقده اولان وارلک، شایسته ک
نه اولدق لر ی تدقیق اتمک ایستنه مختلف مذهبه
مفسر ب فیلسوفارک مختلف فکولره سلاک
اولدق لر ی، شایسته طبیعتده تکیون اتمکده
اولان حادثه لرک مجموعی، یوقسا یالکز
تقسیمده تجلی ایدن احساس لر دمی، اتم عبارت
اولدق لر ی حقیقه مطالعه لر بورو کده اولدق لر ی
معلومدر.

بز بوتون بونلری بر طرفه بر اقوب
مثبتجی بر اصول ایه مسئله یی تدقیق ایدن
بروانظاره ایه بر لیکه خارجی عالمه تکیون
ایتمکده اولان بو وارلک کندینه مخصوص
بر موجودتی اولدق لر ی، و چونکه بو وارلکی
ثابت قانونلره تابع اوله رق کوردیکمزی
سویله به بیلورز.

[۱] حیات مجموعه سی، صانی ۴۶

[۲] غریبدرکه شایسته ایه حکمک بویله
بکدیگرینه قاریشدر ایلدنه بزم فکر عالمزده بر
قاج دفته شاهد اولدم.

شایسته دیدیکمز بو خارجی وارلعه بویله جه
مثبت بر ماهیت و بر دکن صوکر ا بو وارلک
تکیون صورتلرینه کوره آراده کی فرنک
تدقیق ایه بو خارجی عالمک کرمک منشأ، کرمک
حاضر اولدق ی و صفر، اتم اعتبارله بر طاقم
قسماره اولدق ی نه کورمه مک ممکن اوماز.
فی الحقیقه مادی بر حادثه ایه معنوی بر حادثه
مثلا بر قان دورانی ایه بر آلیش ویریش
آراسته کی آریایی، و بونلرک یکدیگرندن
تماز اتمکده اولدق یی فرق ایدرز.

بو وارلقر ی بویله جه آراسته تقریق
ایتمه باشلا بجه اتمک نظریزه چاربا جق
اولان مادی حادثه لر دن. اجتماعی حادثه لر
قادر مختلف شایسته لرک بو خارجی عالمی وجوده
کتیردیک نظام ایدر. بناء علیه بو خارجی
عالمه تکیون اتمکده اولان حادثه لرک مجموعندن
عبارت اولان شایسته لر ی بو صورته تقریق
ایدرک «مادی شایسته» و «اجتماعی شایسته»
اولق اوزره ایکی به آیدرز.

شو حالده «شایسته» نفسک خارجنده
تکیون اتمکده اولان، و خارجی عالمی وجوده
کتیرن حادثه لرک مجموعندن عبارت بونان بر
وارلق اولش اولور.

حکم ندر؟

ایمده «آنا» نک خار حنده «لا آنا» بی
وجوده کتیرن بوشایتلرک آنا ایه اولان
مناسبتلرندن، نفسه ویردیک معطالرک ذهنی
افعله لرده بر طاقم علیه لر دن یکدکن صوکر ا
آنادن یکی بر طاقم موضوعار صدور ایدر.
ایشته خارجی عالمه تکیون اتمکده اولان
شایسته نفسه بر طاقم معطال ویرمه لرک بو معطالردن
نفسک وجوده کتیردیک یکی موضوعاره
«حکم Jugement» دیورز.

شو قدار که آنا هر هانکی برشی حقیقه
حکمی ویررکن حکمک ماده سنی تشکیل
ایدن مدلول هانکی نوع شایسته نده نفسه کش
ایسه حکمده نفسدن اوکا کوره صدور ایدر.
یعنی خارجی شایسته نده نفسه کلن حادثه لر
نفسده او حادثه لرک نوعه کوره ناصیل مختلف
مدلولره انقلاب ایدیرورسه، بو مدلوللاردن

حصوله کله حکمکده اوکا کوره انقسام
ایدر.

کیفیت حکماری و قیمت حکماری

دیمک که حکمده بعضی قسماره آریلر.
آنا بو تقسیم یی پایق صورته لر، بره چکی حکماری
آیرمش، بر قسمی «کیفیت حکماری
Jugements de qualité»، بر قسمی ده
«قیمت حکماری Jugements de valeur»
ماهیتی آشدور.

فی الحقیقه بر طرفندن مادی طبیعت
Nature physique نفسه کندی شایسته ن
صدور ایدن حادثه لر دن بر طاقم معطال
ویرور، بو معطال نوعه کوره بر طاقم
مدلوللره آریلر رق بو مدلوللردن حکمک
وجوده کایور که صرف مادی شایسته ک
آریلدق یی کشفتره کوره انقسام ایدمکندن
کیفیت حکماری اولور.

دیکر طرفدن اجتماعی طبیعت
Nature sociale نفسه کندی شایسته ن صدور ایدن
حادثه لر دن بر طاقم معطال ویرور. بو
معطال کندی نوعه کوره بر طاقم مدلوللره
آریلر رق بو مدلوللردن حکمک وجوده
کایور که صرف اجتماعی شایسته ک آریلدق یی
قیمتله کوره انقسام ایدمکندن قیمت
حکماری اولور.

ایشته «شایسته» خارجی عالمه، «حکم»
ایسه نفسه طایف اولوب، بناء علیه شایسته
ایله حکم آری آری ایکی موضوع اولدق لر دن
آراسته «تقابل Opposition» بولونامه.
جفتدن دولای، حکماری تقریق اتمک
لازم کلنجه، صرف حکمه کورم ایکی قسم تقریق
اتمک ایجاب ایدرکن محمد عزت بک یازیلنده
شایسته ایه حکمک قارشی قارشی به کدیگیکی
کوروروز: «... بومیانده اوله رق آلمان
متفکر لر دن سیممعلی ذکر ایدم بیلورز. بو ذات
بارا فلسفه سی عنوانی اترنک باشنده شایسته
طایفه قیمت تالانک مناسبتی آراشدور...»
و: «... او حالده شایسته حکماری (نعمه لاله
بک) تعبیر یله کیفیت حکماری) قیمت حکماری
اوزرینه...»، و نه: «مادام که شایسته

آدبیات تارنجی

آرم دره

- عزیز اوقاش نهاله -

مولوی طریفته منسوب شاعر لر آراسته ده
آدم دده، ملی نظم طرز بزمه تاملیه مشهور در.
« عثمانی مملکتده یاشامش اولان طریقلرک
« پسنده بر موقع قبول بولار مقبعلر بتیشدیرن
یونس طرزی، « یالکر - مولوی تکیه لرنده
- دیکر لر ستمقین - بر موقع قازاناماشدیرک،
یونیده مشوی و دیوان کیردولا یسیله عجم لسان
و حرنشک و محیط طرده تورک لسان و حرنشه
غلبه سته عطف، اتمک قابل، حتی ضروریدر،
فی الحقیقه تصوفی خلق ادبیات ذری دهاسیله
بنا ایدن یونس امره، بو ادبیاته عصر لرجه
مجراسی تبدیل ایتکمزین دوام ایدن بر
جریان ورمش، بونک بوتون محصولارنده
یونس امره مک تأثیری - آرزوچ - دائما
حسن ایشلدر. « مولوی طریفته منسوب
شاعر لرک اثرلرنده بوتأثیرک موجود اولماسی،
صوفیاه اعتقادلری مشونک تلقین ایتدیکی
تصوفی فکر لره استناد ایدن بوشاعر لر
اوزرنده، مشونک طرز و روحیه حوق
قطعی بر نفوذ اجرا ایش اولدیغنه بارز ردیلدر.
نتکیم، مولوی شاعر لرندن بر قسمنک ده
یالکر ملی نظم طرز بزمه دیکل، عجم ادبیاتندن
آلدیغمز شکلرله بیله تورکجه یازمغه رغبت
کوسریمه رک حساسی عجم لسانیه ترم ایش
اولمالری، بودلاتی داها فضله ایضاح ایدر.
آدم دده، عجم حرنشه تابع مولوی
شاعر لرینک ادبی دائرة سی خارجنده قلمش،
اونلردن طرفه بعضاً تامل کوسرتمش اولقله
برابر، ملی نظم طرز بزمی جسمه مش، یونسک
آدبی تلقیلری، اثر لیه مولوی محیطنه ادخال
وعادتا اورده مدافعه ایشدر. اسمنه
آدبیات تاریخ بزمه موقع قازانیدران، آدم
دده مک بوخمدتدر.

★

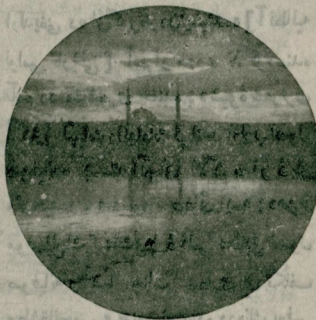
ثاقب دده مک « سفینه الفیسه فی ذکر
خلفاء الطريقة العلیة المولویه، ده، « سمرات
دده مک ده مولوی شاعر لرندن باحث مشهور

حقیدر، دیدیمک وقت بنوع اجتماعی شائیت
حقنده رفیق حکمی ورمش اولورم.
ایشته « شائیت، ایله « حکم، بویه
واضحاً تقریب ایلدیکی کی دیکر قارائاق
قلان قطع لرده توالی ایده جک تدقیقلره
برر برر توضیح ایشجه، اصل موضوع
حقنده آبدناق حصول بولش، و بالطبع
بزی « ضدیتلر ایشنده بوجالامیه محکوم
ایدن « شبهه جیلک Scepticism « ک
صیقچی قارائغندن قور توله رق، « مثبت جیلک
Positivisme « ک فیاض آبدناقغه جیقش
اولورز.

بوندن صوکر بو موضوع حقنده
اک مهم مسئله لر دن بری اولان « شائیت
حقنده کی بیلکلیریز آرتدیقه قیمت حکملریزک
دکشدیرکی ... یعنی مادی شائیت حقنده کی
بیلکلیریز آرتدیقه (اصل اجتماعی شائیت
مستثنا اوله رق) قیمت حکملریزک ناصیل
کیفیت حکملرینه انقلاب ایتدیکی تدقیق
اتمک قابورکه بونی ده کله جک سفره بر قیورم.

ضیل لغزاه

استانبول دارالفنونده منطلق مدرسی

باشقا قیست باشقادر، او حاله شائیت حکمی
ایله قیمت حکمی آراسته ...
بوتون بونلر شائیت ایله حکم آراستک
تفریق ایلدیکی کوسرینور.

فی الواقع : « شائیت حکمی و قیمت
حکمی .. دیمکه طبیی بویکی حکم آراسته
بره قابل « اولدی ایفاده ایلک ایشته نور.
حالبوکه بونلر آراسته قابل اوله ماز. چونکه
« قیمت حکمی، ده « شائیت حکمی، در،
یعنی « شائیتدن متولد حکم، در، « شوقدارکه
« اجتماعی شائیتدن متولد حکم، در.

دیمک که : « شائیت حکمی، قیمت حکمی ..
جمله سنک قابل معناسنده قول ایلدیکی تقدیرده
معناسی یوقدر. « عبیت، معناسنده - موضوعه
متابعتی اولماقله برابر - قول اولیعامسک ایسه
بوش برترکیردن عبارت اولاجغندن دولایی
هیچ معناسی یوقدر.

حالبوکه آراده مطلقا بر تقابل افاده
ایلمک ایشته دیکر معلوم اولدیغندن « شائیت
حکملری « برته « کیفیت حکملری « افاده
ایدیایره، بونک قارشیشه « قیمت حکملری
قوندینی وقت تقابل معناسی افاده ایلش اولور.
بونی بر آزداها تصریح ایدر سه ک افاده شویله اولمش
اولور : « مادی شائیتدن متولد کیفیت حکملری،
و « اجتماعی شائیتدن متولد قیمت حکملری،
فی الحقیقه آنالک ورمکده اولدیکی حکملره
باقیلنجه بو ایکی نوع حکملر آراسی تفریق
ایمکده اولدیکی کورورز.

بری طبیعتدن، مادی شائیتدن نفسه
کن مدلوللردن متولد آنالک وردیکی کیفیت
حکملری در. مثلاً بر طات، بر جریان،
بر صوئوق، الخ حقنده ویردیکمز حکملر
بو قبیلندرکه « فان دورا ایدر، دیدیمک وقت
بر نوع مادی شائیت حقنده بر کیفیت حکمی
ورمش اولورم.

دیکری جمعیتدن، اجتماعی شائیتدن
نفسه کن مدلوللردن متولد آنالک وردیکی
قیمت حکملری در.

مثلاً دوغزو، مقدس، حقی، الخ
دییه ویردیکمز حکملر بو قبیلندرکه « بو آدم